

Isa Asp

1853 - 1872

Bronsstaty av Isa Asp i Puolanka kyrkoparken.
(Bild Mikko Moilanen, Puolanka)

Isa Asp

4.2.1853 – 12.11.1872

Isa föddes 4.2.1853 i Utajärvis Niska by (numera på Vaalas sida) i Myllyranta som förstfödda barn till kanslisten Jaakko Asp och hans fru Brita Lisa (Puhakka). Jaakko Asp var ursprungligen en av Kinnunens från Kivijärvi. I dopet fick flickan namnet Loviisa, men hon kallades också för Louise.

Isa bodde också i Suomussalmi och Puolanka samt en vinter med sin far i Sotkamo. Puolankas vackra natur gjorde speciellt intryck på Isa och det kan ses i många av hennes dikter och några brev:

”Lugnt och ödmjukt står vårt hem vid insjön (Parolas hus) vid mitten av gröna ängar överallt skymtar höga åsar, som dramatiskt dekorerar horisonten.” (Setälä, s. 62)

Isa deltog i hemundervisningen i Suomussalmi i Lilius och i Puolanka Thauvöns prästgård. I Brahestad från hennes farmor som 6-åring gick hon i småbarnsskolan och som 11-åring i flickskolan. Skolorna var svenskspråkiga.

Hösten 1871 började Isa ta studier i Jyväskylä seminarium. Isa började visa intresse för finska språket och finskhetsrörelse. För att skriva på finska förutsatte det henne, att lära ett nytt diktspråk och uttryck. I seminariet blev Isa frågat att skriva jubileumsdikter till olika evenemang. I dessa dikter pratades en ung eldsjälig Isa, som hävdade kvinnans rätt att förverkliga sitt kära fosterland också på annat sätt än bara genom att arbeta i vardagen.

Hennes vackraste och mest flödande uttryck redan nära hennes död får man i Vågens vaggvisa, vilken är mest kända av hennes dikter och vilken har gjorts många vackra musikverk.

Isa Asp har stannat kvar i litteraturhistoria som vårt lands första kvinnliga finskspråkiga lyrikern. Fast Isas liv tog slut redan som 19-åring är hennes arv betydande.

Det har publicerats biografiska verk och andra skrivelser av Isa, bland annat år 1912 skrev Helmi Setälä biografien ”Isa Asp, biografi av en ung Österbottensk poetfröken”. I Jyväskylä universitet befrämjar man Isas minne. Studentkåren besöker Isas grav under Floras dag i Jyväskylä gamla kyrkogård.

#Spotlit

Isa Asp - förening rf

I Puolanka grundades våren 2004 Kajanalandets Isa Asp Förening rf, vilken fortsatte Isa Asps statynämndes verksamhet. Under Isa Asps 130-års dödsdatum avslöjades skulptören Niilo Rikulas staty av brons av Isa. Statyn finns i Puolanka kyrkoparken.

År 2014 ändrades föreningens namn till Isa Asp rf. Föreningen främjar Isa Asps tradition som kajanalandsbor och finska kulturpersonlighet samt sprider kunskap om hennes livshistoria och produktion.

Föreningens årliga evenemang i Puolanka

- 4.2 Isas födelsedag i Kukkula husets dikt-och sångkväll
- På Valborgsmässoaftonen kl. 18 är det tillfälle att sätta hatten på Isas staty
- 25.8 Lovisa dagens roddning från kyrkobyns strand till Parola och tillbaka
- 12.11 På Isas dödsdag är det skolelevernas ljusparad till Isas staty samt besök till Kukkula hus och bekanta sig med Isas produktion och livshistoria.
- Under sommaren om möjligt har Kukkula huset öppet, där man kan bekanta sig med Isas livshistoria och Kukkula husets historia.
- Möjliga konstutställningar i Kukkula huset.
- Deltagande i olika aktuella evenemang.

Föreningens artiklar till salu

(alla böcker på finska)

- Rauhaton ja vaahtopää. Biografisk roman om Isa Asp. Jaakko Terettilä, 1951
- Kohise, villi aalto. Isa Asps dikter. Toivo Hyyryläinen, 2003
- Kahdeksantoistavuotias sydämeni. Isa Asps dagböcker våren 1871. Toivo Hyyryläinen, 2004
- Perhostanssi. Symbolisk biografi roman om Isa Asp. Jaana Janhila, 2005
- Lastenkutsut. Isa Asps sagor och barndikter. Toivo Hyyryläinen, 2009
- T-skjortor och tygväsor, kulspeppennor och vykort.

Slumra, bölja, slumraren,
 söv ditt brus
 Stilla går i löv
 och gren kvällens sus.
 Skogen vyssjar
 dig så vekt,
 Slumra,
 länge nog du lekt,
 söv ditt brus.

Isa Asp - förening rf

Man kan bli medlem i Isa Asp - förening med formuläret för anslutning eller att ge kontaktinformation samt betala medlemsavgift till Isa Asps föreningskonto FI27 5366 0720 0274 54.

Medlemsavgift är 10 euro, fortsatt medlemsavgift 100 euro /person samt förespråkares medlemsavgift 20 euro/år.

www.isaaspseura.fi
www.isaasp.fi

Föreningens kontaktpersoner

- Moilanen Tuulikki, ordförande
 Siimeksentie 13, 89200 Puolanka
 telefon 0400 635 662
moilanen.tuulikki@elisanet.fi
- Jurvelin Marjatta, sekretär,
 Kangaskatu 10 D 23
 89200 Puolanka
 telefon 50 3292 627
marjatta.jurvelin@outlook.com,
marjatta.vilen@gmail.com

Lue lisää kainuulaisista kirjailijoista:

kainuunliitto.fi/kirjallisuusmatkailu
 Kainuun kirjailijat www.kainuunkirjailijat.fi
 Kainuun lausujat www.kainuunlausujat.fi
 Kainuu.fi
www.spot-lit.eu

